

Kurtuluş Doğrulukta ve Güvenilirliktedir
Gönderen Kadir Hatipoglu - Kasım 17 2022 04:00:00

Toplum fertlerinin birbirleriyle ilişkileri doğruluk ve dürüstük gibi evrensel ahlâkî ilkeler ve erdemler çerçevesinde şekillendiğinde, Hz. Peygamber (s.a.s)’in uyarısındaki bu güvensizlik ortamı giderilmiş ve ideal bir toplum örneği ortaya konmuş olur. Fertler arasında karşılıklı güveni sağlayan, toplumun huzur içinde devamını temin eden en önemli manevî değerlerden birisi doğruluktur. Doğruluk, geçmış ve geleceği içine almak üzere; konuşmada, bir olayı ya da bir haberin başkalarına aktarmada, verdiği sözü yerine getirmede doğru olmayı ifade eden önemli bir kavramdır. (el-İsfehani, el-Müfredat, Kahire, 1961, s.277)

Mevlânâ’nın, “Ya olduğun gibi görün, ya
göründüğün gibi ol” sözünde ifadesini bulduğu şekliyle
insanın daima içi ile dışının bir olması hâlidir. Kur’an-ı Kerim’de
doğruluk, temel olarak “s&idk” kelimesinde bulur. Bunun yanında,

“hakk”, “istikamet”, “birr”, “hidayet” vb. kelimeler de doğruluk anlamında kullanılmıştır. (Doğruluk ve hak kavramının tahlili in bkz. İzutsu, T, Kur'an’da Dinî ve Ahlâkî Kavramlar, (Terc. Selahattin Ayaz) İstanbul, ts., s. 140-141) Sadece “sıdk” kelimesi ve türevleri

Kur'an'da 155 yerde kullanılmıştır. Bu sayıya "sık" anlamına gelen diğer kelimeleri de kattığımızda doğruluğu ifade eden kelimelerin son derece yaygın olarak kullanıldığı görülmelidir. Doğruluğun ziddi olan yalan/kızıl kelimesi ise

-müradifleri hariç- Kur'an’da tam 282 yerde geçer. (M. Fuad Abdulbaki, el-Mu’cem, S.D.K. ve K.Z.B. mad.) Evrensel ahlâk anlayışında olduğu gibi İslâm ahlâkında da doğruluk ve dürüstük, insan onurunun ve sağlıklı bir toplum yapısının vazgeçilmez şartlarından biri olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla doğruluk, gerek fert, gerekse toplum için zorunlu olan ahlâkî niteliklerin tamamının kendinde toplar. İslâm inancının ve dünya görüşünün genel adı tevhittir. Bu yüzden İslâm, gücünü imandan alan, bütün hayatı ve insanları kuşatan mükemmel bir ahlâk sistemi getirmiştir. Ana çizgileri Kur'an ve sünnet tarafından belirlenen bu sistemin iki temel şartı vardır. Bunlardan ilki, yüksek değerlere tam olarak inanmak, ikincisi de, inanılan değerleri doğru biçimde uygulamaktır. يَا

1571;1614;1610;1617;1615;1607;1614;1575;

الَّذِينَ

آَمَنُوا

لِمَ

مَا لَا

تَفْعَلُل

...كَبَ

مَقْتًا

دًخدٍدَ

اللَّهِ

إححةتَقُو

مَا لَا
تَفْعَلُونَ "Ey iman edenler, niçin yapmayacağınız şeyi söylersiniz? Yapmayacağınız şeyi söylemeniz, Allah katında büyük öfke ile karşılaşır." (Saf 61/2-3)
عَنْ عَبْدِ
اللَّهِ بْنِ
عَمْرٍو (ر
عنهما) عَنِ
النَّبِىِّ
(صعلم) قَالَ «
الْمُسْلِمُ
مَنْ سَلِمَ
الْمُسْلِمُونَ مِْ
لِسَانِهِ
وَيَدِهِ ُ » Abdullah b. Amr'den: Efendimiz (as) şöyyle buyurmuştur: "Müslüman, (diğer) müslümanların dilinden ve elinden emin olup selamette bulunduğu kimsedir… (Buhari, İman, 10) Hayatın bütün alanlarında aranan ve uygulanması gereken yüksek değerlerden biri de doğruluktur. Din ve dünya işlerinin tamamında doğru olmak ise, İslâm'a bağlı kalmakla mümkündür. En İyi Mihenk Taşı İslâmi kaynaklarda, doğruluğu ifade etmek için çeşitli kelimeler kullanılır. Ancak bunlardan en yaygın ve meşhur olanları sıdk ve istikâmet kavramlarıdır. Bu iki kavram, "doğru, düzgün ve güzel davranışın kıvama ermek, dürüst ve temiz kalpli olmak, dinin doğruluk ve değer ölçülerine uygun şekilde davranışmak (Bkz. Ragıp el-İsfehâni, el-Müfredât, s.478-480, 692) gibi anınlara gelmektedir. Bunun için, düşünce, söz ve davranışlarda hak ölçüsünü aşmamaya, söylenen söze yalan, yapılan işe de hile katmamaya doğruluk denir. 1- Doğruluk, Allah'ın Sıfatlarının En Büyüklerindendir اللّهُ لاإِلَهَ
إِلاَّ هُوَ
لَيَجْمَعَنّكُمْ إِلَى
يَوْمِ
الْقِيَامَةِ لاَ رَيْبَ
فِيهِ وَمَنْ
أَصْدَقُ
مِنَ اللّهِ
حَدِيثًا "Allah, O'dan tapılacak yoktur, ancak O vardır. Andolsun O, sizi olacağında şüphe olmayan kıyamet gününde toplayacaktır. Allah'tan daha doğru sözlü kim olabilir?" (Bkz. Nisa 4/87, 122) 2- Doğruluk, Peygamberlerin Sıfatlarındandır
قَالُوا يَا
وَيْلَنَا
مَن
بَعَثَنَا

مِن
مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا
وَعَدَ
الرَّحْمَنُ
وَصَدَقَ
الْمُرْسَلُوَ "Evhah başımıza gelenlere! Bizi uyuduğumuz yerden kim kaldırdı? O Rahman'ın va'd buyurduğu işte buymuş. Gönderilen peygamberler doğru söylemişler derler." (Bkz. Yasin 36/52) Peygamberlerde mutlaka bulunması gereken niteliklerden birisi de doğruluktur. (Taftazani, Haşıyetü’l-Kestelli, İst. 1970, s.170) Çünkü insanlar doğru söylemeyen bir peygambere güvenemez. Bu nedenle hiçbir elçinin, herhangi bir surette gerçeşe ters düşen bir söz söyıldığı tespit edilmemiştir. Henüz peygamberlik ile görevlendirilmeden önce Mekkelilerin Hz. Peygamber (s.a.s)’i, “el-Emin” sıfatı ile çağırdıkları hemen herkesin malumudur. O dönemde Ka’be’nin tamiri esnasında Hacer-i Esved’in yerine konması hususunda yaşanan tartışma, Hz. Peygamber’in hakemliği ile son bulmuştur. (Müslim, Fezail 57; İbn Hişam, Sire 4/135) Dost-düşman herkesin güven ve takdirini kazanan Sevgili Peygamberimizin bu başarısındaki en önemli etken, onun bütün hayatına yansıyan dürüstük ve güvenilirliğinden kaynaklanmaktadır. Nitekim kendisinden güzel bir nasihat isteyen kişiye Hz. Peygamber: “Allah’a inandım de, sonra da dosdoğru ol!” buyurmuştur.
عَنْ
سُفْيَانَ
بْنِ عَبْدِ
اللَّهِ
الثَّقَفِىِّ قَالَ قُلْتُ
يَا رَسُولَ
اللَّهِ قُلْ
لِى فِى
الإِسْلاَمِ
قَوْلاً لاَ
أَسْأَلُ
عَنْهُ
أَحَدًا
بَعْدَكَ -
وَفِى
حَدِيثِ
أَبِى
أُسَامَةَ
غَيْرَكَ -
قَالَ « قُلْ
آمَنْتُ
بِاللَّهِ
فَاسْتَقِمْ
». Süfyan es-Sekafiden: Ey Allah'ın Rasülü Islam'da bana (yapacağım, yapıp da kurtuluşa ereceğim) ondan başka da sizden bir şey sorup istemeyeceğim bir söz

söyle dedim. O da ; " Allah'a inandım de dosdoğru ol" buyurdu. (Muuml;slim, İman, 13, 62; Muuml;sne, III/413) Yine, peygamberliğine inanmadığı hâde Hz. Peygamber (s.a.s.)'in doğru söylüzlüüğünü ve güvenilirliğini itiraf etmek zorunda kalan Ebu Süfyan'a, Roma imparatoru Hirakl (Hireklius)'in verdiği cevap, tarihî belge niteliğindedir: "Bir kişinin bunca zaman insanlara yalan söylemekten kaçınmış; inip da kırk yaşıdan sonra Allah'a karşı yalan söylemesi düşünülemez" (Muuml;slim, Cihat, 78) وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَّبِيًّا "Kitapta İbrahim'i de an, çünkü o, dosdoğru biri, bir peygamberdi." (Meryem 19/41) 3- Kur'an-ı Kerim'in Bir İsmi de Sıdkıtır: فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ “Kendisine gelen gerçeği/sıdkı (Kur'an-ı) yalan sayandan daha zalim kimdir?" (Zuuml;mer, 39/32; Ayrıca bkz. Saffat, 37; Zuuml;mer, 33) 4- Doğruluk, Muuml;minlerin En Önemli Özelliklerindendir إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُؤْمِنِيَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ

وَالصَّابِرِينَ
وَالصَّابِرَاتِ
وَالْخَاشِعِينَ
وَالْخَاشِعَاتِ
وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ
وَالصَّائِمِينَ
وَالصَّائِمَاتِ
وَالْحَافِظِينَ
فُرُوجَهُمْ
وَالْحَافِظَاتِ
وَالذَّاكِرِينَ
كَثِيراً
وَالذَّاكِرَاتِ
أَعَدَّ
اللَّهُ
لَهُم
مَّغْفِرَةً
وَأَجْرًا
عَظِيمًا "Bütün
müslüman erkekler, müslüman kadınlar, mümin erkekler,
mümin kadınlar, itaat eden erkekler, itaat eden kadınlar, doğruluk yapan erkekler, doğruluk
yapan kadınlar… yok mu, işte bunlara Allah bir bağışlama ve büyük bir
mükafat hazırlamıştır." (Ahzab 33/35) Kur'an'da Tebük savaşına katılmayan
üç sahabeden bahsedilmektedir. Rivayete göre bu üç sahabe,
geçerli hiçbir mazeretleri olmamasına rağmen, Tebük savaşına
katılmamışlardır. Hz. Peygamber (s.a.s), savaştan sonra ordusuyla Medine’ye
döndüğünde, savaşa katılmayan mürafaklar kendilerini haklı
çıkaracak mazeretlere ve yalanlara başvurmuşlardır. Oysa bu sahabeler, hiçbir
yalana ve mazerete başvurmadan hatalı olduklarını, günah işlediklerini, Allah’in ve
Rasûlünün kendileri hakkındaki hükmü beklediklerini açık
yüreklikle belirtmişlerdir. Bu doğru sözülüklerinin sonucu olarak Allah,
kendilerini affetmiştir. (Buhari, Vesaya, 16, Cihad, 103; Müslim, Tevbe, 53; Tirmizi, Tefsir,
Berae) Bunun için, İslâmi ve insanı hayatın tek ölçüsü ve
güvencesi doğruluktur. O, hayatı İslâm'a uygun şekilde yaşamak, kulluk yolunda
Kuran'ın irşadı ile yürümektir. Doğruluğun ziddi yalancılıktır. Yalancılığın dayandığı
temel ilke ise, zulümdür. Zulüm, haktan ve doğruluktan sapmak, adalete aykırı

davranıp haksızlık yapmaktadır. O, dünyada mazlumu, ahirette de zalimi yakan bir ateş tir. Şu halde mümin, Allah'ın buyurduğu gibi dosdoğru olmalı, Allah'la ve diğer insanlarla olan ilişkilerinde doğruluktan ayrılmamalı, yalancılara da iltifat etmemelidir. Şunu da belirtelim ki, sadece fikrin ve inancın doğru olması yetmez; ayrıca doğru inanç ve düşüncenin pratige yansımıası ve yürürlüğe konulması da gerekdir. İşte doğruluk, inancın kişiliğe mal edilip edilmediğinin ve ruh besini haline gelip gelmediğinin en iyi mihenk taşıdır.

Aşağıdaki ayette, doğru kişiler, peygamberlik makamından hemen sonra sıralanmışlardır:

وَمَن يُطِعِ
اللّهَ
وَالرَّسُولَ
فَأُوْلَئِكَ مَعَ
الَّذِينَ
أَنْعَمَ
اللّهُ
عَلَيْهِم
مِّنَ
النَّبِيِّينَ
وَالصِّدِّيقِ
وَالصَّالِحِيِينَ
أُولَئِكَ
رَفِيقًا “Kim
Allah’a ve Rasul’e itaat ederse işte onlar, Allah’ın kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, siddikler, şehitler ve salih kişilerle beraberdir. Bunlar ne güzeli arkadaştır.” (Nisa, 4/69) Farz olan infak (zekât) ile nafile infak, “sadaka” kelimesiyle tanımlanmıştır. Bu durum, “sadaka” kelimesinin, sıdk kelimesinden türemiş ve doğrulukla ilgili bir kavram olduğunu gösterir. (El-İsfehani, age. s. 277) İnsan malından belli bir miktarı, verilmesi istenen ve gereken yerlere vermekle, Allah’a inanıp onun emirlerini tasdik ettiğini ortaya koymuş olur. (Ayetler için bkz. Hadid, 18; Yusuf, 88; Kiyame, 31) Sadîk kelimesi Türkçe’de, “arkadaş” anlamına gelmektedir. (İbn Münzir, Lisanü’l-Arab, Daru’l-Maarif, Mısır, ts., s.d.k mad. 4/2418) Yani arkadaşını doğrulayan, ona dürüst davranan, ve ona samimi duygularla bağlanan en yakın dost demektir. Bu yönüyle arkadaş kelimesinin, sıdk/doğruluk köküneden gelmesi son derece dikkat çekicidir. Hedefe Ulaşmanın En Kısa ve En Emin Yolu İnsan onurunun ve sağlıklı toplum yapısının vazgeçilmez değerlerinden biri olan doğruluk, hedefe ulaşmanın en kısa ve en emin yoludur. Bunun için Kur'an, insanı gerçek hedefe götürücü ve erdirici olarak gördüğü yola sıratı mustakîm-dosdoğru yol ismini vermiştir. (Bkz. Fatiha 5/5)   Bu yol, vahye muhatap olup onun rehberliğinden yararlanmış, hayatı doğru yaşayıp Allah'ın rızasını kazanmış önder ve örnek kişilerin yoludur. (Bkz. Fatiha 5/6-7) Hedefe ulaşmak önemlidir. Fakat istenen hedefe ulaştıktan sonra doğruluk üzere sebat etmek daha önemli ve daha zordur. Çünkü en zorlu görevi yükenmiş

olan insanın en çileli işi, istikameti sürdürmektedir. Bunun için Peygamber(as),

فَاسْتَقِمْ
كَمَا
أُمِرْتَ
وَمَن تَابَ
مَعَكَ وَلاَ
تَطْغَوْاْ
إِنَّهُ
بِمَا
تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ &nbs;"Sana buyrulduğu gibi
dosdoğru ol..." (Hud 11/112) anlamındaki ayetin kendisini ihtiyarlaştığından söz etmiştir.
(Bkz. İbn Kesir, Tefsiru'l Kur'anı'l azim, III, 534) Yine o, kendisinden insanı hedefe ulaştıran en kısa ve emin yolun hangi yol olduğunu soran kişiye, "Allah'a inandım de sonra da doğru ol(maya devam et)." buyurmuştur. (Bkz. Müslim, İman, 13) &nbs; Kur'an'daki İslâmi Hayat Yüce Allah da Kuran'daki İslâmi hayatı görüp gerçekleştirenlere, cennete gireceklerini ve orada ikram göreceklerini şöyile müjdeler:
إِنَّ
الَّذِينَ
قَالُوا
رَبُّنَا
اللَّهُ
ثُمَّ
اسْتَقَامُو&#15
75; تَتَنَزَّلُ
عَلَيْهِمُ
الْمَلَائِك&#16
14;ةُ أَلَّا
تَخَافُوا
وَلَا
تَحْزَنُوا
وَأَبْشِرُو&#15
75;
بِالْجَنَّة&#16
16; الَّتِي
كُنتُمْ
تُوعَدُونَ&nbs;
نَحْنُ
أَوْلِيَاؤُ&#16
03;ُمْ فِي
الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا
وَفِي
الْآخِرَةِ
وَلَكُمْ
فِيهَا مَا
تَشْتَهِي

أَنفُسُكُمْ
وَلَكُمْ
فِيهَا مَا
تَدَّعُونَ "Rabbimiz
Allah'tır diyen ve sebatla doğru yolu izleyenlere gelince, onların üzerlerine sık sık melekler
iner ve şöyle derler: Korkmayın ve üzülmeyin, işte alın size vaad edilmiş cennet
müjdesini! Biz bu dünya hayatında sizin dostunuzuz, öteki dünyada da
dostunuz olacağız; orada canınızın çektiği her şeye sahip olacak ve istediğiniz her şeye
kavuşacaksınız." (Fussilet 41/30-31) Hz.Ebubekir'e göre cennete girecekleri ve ikrama
erecekleri belirtilen kişiler, "Allah'ın varlığını, birligini ve Rablığını kabul edip şirk
düşmeyenler, O'ndan başka bir ilaha kulluk etmeyenlerdir." Hz.Ömer'e göre,
"doğruluktan şaşmadan Allah'a itaat yolunda ilerleyenler, tilkiler gibi hilekârlığı
sapmayanlardır." Hz.Osman'a göre, "iman değerine erip ihsasla amel edenlerdir." Hz.Ali'ye
göre de, "farzları yerine getirenlerdir." İkrim'e ve Mücahid'e göre ise bunlar,
"ölünceye kadar lâ ilâhe illallah ilkesine bağlı kalanlardır" (Bkz. Kurtubi,
el-Câmi li-ahkâmi'l Kur'an, XV, 358) Sonuç olarak doğruluk, İslâm'ın
vazgeçilmez kaidelerinden, müminlerin de en bariz özelliklerinden biridir. O, dini
sıcak bir ruh ve yaşanarak müdafaa edilen bir itikât haline getirmektir. Sadık
mümin de, tevhidi ikrar eden ama onu asla ihlal etmeyen, kalbi ile inandıklarını doğru olarak
dile getiren, diliyle söyalediklerini de fiilleri ile tasdik eden kişidir. Öyleyse
Müslüman, İslâm'ın pratik hayattaki örnek kişi; İslâm toplumu da
ortaya koyacağı doğru ve pratik uygulamalarla Kur'an mesajının realitedeki temsilcisi olmalıdır.
Çünkü gerçek kurtuluşun ve dünya barışının yegane terminatı
İslâm'dır. Onun yaşanan hayatı belirlemesi ise, büyük ölçüde
Kuran'daki İslâmi hayatı görüp gerçekleştirmeye bağlıdır. Doğruluğun
Kapsam Alanı Doğruluk; sözde, niyet ve iradede, vefada, amelde, azimde ve insanın her
türlü psikolojik davranışlarında gerçekleşir. (Gazali, el-İhya, (Terc. A.
Serdaroğlu), İst. 1975, c. 4, s. 694-701) Sözde doğruluk; söycelediği ya da haber verdiği
şeylerde doğru olmak, doğruya konuşmaktadır. Doğruluğun en yalın şekli budur. Hz. Peygamber
(s.a.s), doğru sözülüğün önemini vurgularken, yalan konuşmaktan da
sakınmayı özenle vurgulamıştır. Bir hadis-i şerifte şöyle buyurulur:
"nafiğin alâmeti üçtür: Söz söyelediği zaman
yalan söüler. Va’d ettiği vakit, sözünde durmaz. Kendisine bir şey emanet
edildiği zaman hıyanet eder." (Buhari, Edeb, 120; Müslim, İman, 107, H. No: 59) Niyet
ve iradedeki doğruluk, ihlâs anlamına gelmektedir. İnsanın içindeki
düşünçesiyle Allah rızasının tam bir uyum arz etmesi hâlidir. Eğer niyete, nefsin
arzuları ve başka amaçlar bulaşırsa, sadakat bozulmuş ve insan yalancı durumuna
düşmüş olur. Nitekim bir hadis-i şerifte kıyamet günü hesaba
çekilecek olan üç ayrı kişinin (şehit, âlim ve zengin) durumu örnek
olarak sunulmuştur. Buna göre, bu insanların niyetlerine gösteriş/riya konusu olduğu ve Allah
rizasından başka amaçlar gözettikleri için âhirette kazanacakları bir
mükâfatın olmayacağı belirtilmiştir. (Müslim, İmare, 152) Sadakatin
üçüncü sekli, vefakâr olmak, verdiği sözü yerine
getirmektir. Allah Rasulü ve onun arkadaşları bu konuda bize en güzel örnekleri
sunmuşlardır. Meselâ, Nadr b. Enes (r.a), bazı sebeplerden dolayı Bedir savaşına
katılmadığından bir sonraki savaşa mutlaka katılacağına ve önceki hatasını en güzel
şekilde telâfi edeceğini söz vermiştir. (Buhari, Davaat, 11; Ebu Davut, Edeb, 100;
Müsned, I/136) Nitekim bu sahabe, verdiği sözde durmuş ve aşağıda özellikleri

belirtilen ayet-i kerimedeki mutlu insanlar zümresine dahil olmuştur: “Müminler içinde Allah’a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan kimi sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de şehitliği beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde sözlerini değiştirmemişlerdir.” (Ahzab, 23)

Dördüncü sadakat şekli, yapılan ibadetlerle ve her türlü iyiliklerle bütünleşmek, bunları yaparken yüksünmemek, aksine haz almaktır. Bu yüzden, isteksiz ve gafil bir şekilde yerine getirilen ibadetler, insanın samimi niyetiyle bağdaşmadığından, niyet-amel birlikteliği de gerçekleşmeyecektir. Sık kavramının bir diğer yansımıası; insanların, takva, zühd, korku, ümit, saygı, sevgi ve tevekkül gibi davranışlarında içiyle dışının bir bütün oluşturmasıdır. Allah’a imandan sonra, bu inancında hiçbir kuşkuya kapılmadan O’nun emirleri doğrultusunda yaşayan müminler, Kur’an’da övgüyile bahsedilmişlerdir:

“Gerçek müminler ancak Allah’a ve Rasulüne iman eden, ondan sonra asla şüpheyeye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla savaşanlardır. İşte doğrular ancak onlardır.” (Hucurat, 15) Ayet ve hadislerde doğruluğa yapılan ısrarlı vurgular ve yalandan sakındıran şiddetli uyarılar dikkate alındığında, insanın her hâlükârda doğru olması ve asla yalana bulaşmaması gerektiği kesin olarak anlaşılmaktadır. Nitekim Ziya Paşa, bu gerçeği dizeleriyle şöyile ifade etmiştir: İnsana sadakat yaraşır insana görse de ikrah Doğruların yardımçısıdır Hazret-i Allah.

Müslümanın verdiği söze riayet etmesi, yaptığı anlaşmaya -karşı taraf uyduğu sürece- bağlı kalması gereklidir. (Mâide, 1; Tevbe, 6-10; Nahl, 91, 92, 95)

Müslümanı, insanların/komşularının malları ve canları hususunda şerrinden emin oldukları kimse olarak tanıtan Hz. Peygamber, insanın doğru sözlülüğü ile cennete, yalan konuşmasıyla da cehenneme gideceğini şöyile belirtmiştir:

عَنْ عَبْدِ
اللَّهِ (رع)
عَنِ
النَّبِىِّ
(صعلم) قَالَ «
إِنَّ
الصِّدْقَ
يَهْدِى
إِلَى
الْبِرِّ ،
وَإِنَّ
الْبِرَّ
يَهْدِى
إِلَى
الْجَنَّةِ ،
وَإِنَّ
الرَّجُلَ
لَيَصْدُقُ
حَتَّى
يَكُونَ
صِدِّيقًا ،
وَإِنَّ
الْكَذِبَ
يَهْدِى

إِلَى
الْفُجُورِ ،
وَإِنَّ
الْفُجُورَ
يَهْدِى
إِلَى
النَّاِ ،
وَإِنَّ
الرَّجُلَ
لَيَكْذِبُ ،
حَتَّى
يُكْتَبَ
عِنْدَ
اللَّهِ
كَذَّاًّا
”Şüphesiz ki, sözde ve işte doğruluk hayra ve iyiliğe yöneltir. İyilik de
cennete iletir. Kişi doğru söyeye söyeye Allah katında “sıddîk” diye
kaydedilir. Yalancılık yoldan çıkmaya/fücura sürükler. Fücur da
cehenneme götürür. Kişi yalancılığı meslek edinirse, Allah katında da
yalancı/kezzab diye yazılır.” (Buhari, Edeb, 69; Müslim, Birr, 103-105; Ebu Davud,
Edeb, 80; Tirmizi, Birr, 46) Müslüman Emanete ve Ahitlere Riâyet Eder
[وَالَّذِينَ](#)
[هُمْ](#)
[لِأَمَانَاتِهِمْ](#)
[وَعَهْدِهِمْ](#) رَاعُونَ Hiç şüphe yok
ki bir müslümanın en belirgin özelliği güvenilir ve dürüst
olmasıdır. Çünkü Peygamberimiz ve bütün peygamberler bu
özelliğiyle tanınırlar. Hatta peygamberlerde bulunması gereklî sıfatlardan birisi
dürüst, diğeri de güvenilir olmaktadır. Peygamberler gönderildikleri toplumlara
önce bu özelliğini hatırlatarak: إِنِّي
لَكُمْ
رَسُولٌ
أَمِينٌ
"Haberiniz olsun ki ben size gönderilmiş güvenilir bir peygamberim" (Şuara, 26/107,
125, 143, 162, 178) demişlerdir. Peygamberlerin, "Ben güvenilir bir peygamberim" demeleri
sözden ibaret değildi. Gerçekten onlar her yönü ile güvenilir
kimselerdi. Onların hayatları incelendiği zaman bu husus görülecektir. İslâmiyet'in
kısa zamanda ve hızla yayılmış olması, şüphe yok ki, onu tebliğ eden peygamberin
yüksek ahlaklı ve dürüstüğüne ve güvenilir olduğuna inanmasaları,
inançarılarından, adet ve geleneklerinden vazgeççerek ona inanır ve etrafında
toplalar miydi? İşte Kur'an-ı Kerim de bütün müminlerde bu
özelliğin bulunmasını istiyor. Bu konuda peygamberi örnek almalarını
öylüyor. Peygamberimiz Müslümanın güvenilirliğini ortadan kaldırın
dört kötü huya dikkatimizi çekiyor ve şöyle buyuruyor:
قَالَ

رَسُولُ
اللَّهِ (صعلم)
أَرْبَعٌ
مَنْ كُنَّ
فِيهِ كَانَ
مُنَافِقًا
خَالِصًا
وَمَنْ
كَانَتْ
فِيهِ
خَلَّةٌ
مِنْهُنَّ
كَانَتْ
فِيهِ
خَلَّةٌ مِنْ
نِفَاقٍ
حَتَّى
يَدَعَهَا
إِذَا
حَدَّثَ
كَذَبَ
وَإِذَا
عَاهَدَ
غَدَرَ
وَإِذَا
وَعَدَ
أَخْلَفَ
وَإِذَا
خَاصَمَ
فَجَرَ "Dört huy vardır ki, bunlar kimde
bulunursa, o kimse katıksız münafık olur. Kimde bunlardan bir şey bulunursa -onu
bırakıncaya kadar- kendisinde nifaktan bir haslet var demektir. (bunlar:) konuştu mu yalan
söyler, söz verirse sözünde durmaz. Vaat ederse vadinden döner, bir
dava ve duruşma esnasında haktan ayrıılır."(Müslim, İman, 25) Toplumda güven
duygusu büyük önem taşırl. Bu duygunun toplum fertleri arasında bulunmaması,
toplumun birlik ve beraberliğini etkiler. Bu özelliği kaybeden milletin varlığı
çöker, huzuru bozulur. Kendilerine kamu görevi ve sorumluluğu verilecek olan
kimselerde aranacak özelliğlerin başında onların dürüst ve güvenilir
olmaları gelir. Bakınız Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:
إِنَّ اللّهَ
يَأْمُرُكُمْ
أَنأَن
تُؤدُّواْ
الأَمَانَاتِ
إِلَى
أَهْلِهَا
وَإِذَا
حَكَمْتُمْ

بَيْنَ
 النَّاسِ أَن
 تَحْكُمُواْ
 بِالْعَدْلِ
 إِنَّ اللّهَ
 نِعِمَّا
 يَعِظُكُم
 بِهِ إِنَّ
 اللّهَ كَانَ
 سَمِيعًا
 بَصِيرًا "Allah size emanetleri ehlne
vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz vakit adaletle hükmetmenizi emrediyor.
Şüphesiz Allah, her şeyi bilen ve görendir." (Nisa, 4/58) Mümin verdiği
sözde durur. Sözünde durmamak mümine yakışmaz. Hele Allah'ın adını
anarak, O'nun adına and içerek verdiği sözde durmaması
düşünülemez. Peygamberimiz buyuruyor: عَنْ
النَّبِيِّ
(صعلم) قَالَ
قَالَ
 اللَّهُ
 تَعَالَى
 ثَلَاثَةٌ
 أَنَا
 خَصْمُهُمْ
 يَوْمَ
 الْقِيَامَةِ
 رَجُلٌ
 أَعْطَى بِي
 ثُمَّ غَدَرَ
 وَرَجُلٌ
 بَاعَ حُرًّا
 فَأَكَلَ
 ثَمَنَهُ
 وَرَجُلٌ
 اسْتَأْجَرَ
 أَجِيرًا
 فَاسْتَوْفَى
 مِنْهُ
 وَلَمْ
 يُعْطِهِ
 أَجْرَهُ "Allah Teâla buyurdu ki:
Ben kiyamet gününde şu üç çeşit insandan davacıyorum: 1) Benim
adıma and içer de sonra yemini bozar, verdiği sözü yerine getirmez. 2)
Hür bir adamı köle diye satar da aldığı parayı yer. 3) Bir işçi tutar, onu
çalıştırır da ücretini vermez." (Buhârî, İcare, 10) Allah adını anarak verilen
sözü yerine getirmemek, Allah adına gösterilmesi gereklili olan saygıyı
göstermemektir ki, büyük bir suçtur. Hiç şüphesiz bu
suçu işleyen kimse en ağır cezayı hak etmiş demektir. Bunun için mümin

verdiği sözü tutar. Hele bu sözü Allah adına and içerek vermiş ise artık bir zaruret olmadıkça o sözü tutmaması düşünülemez.   Doğrularla Beraber Olmak Değişme, meyletme, kaliba girme, ayrılop gitme eylemleri, “kalb” kelimesiyle anlatılır. Kalbin yapısında bu nitelikler olduğu için bu isimle adlandırılması son derece ilginçtir. (El-İsfehani, a.g.e. K.L.B mad. s. 411) Bu nedenle kalbin kötü duyuglardan/batıldan korunması ve devamlı hayır telkinlerine muhatap kılınması gereklidir. Bunun yolu da, Hz. Peygamber’in; "Din nasihatten ibarettir!" (Müslim, İman, 95, (55); Ebu Davud, Edeb, 67; Nesai, Bey'at, 31) sözü doğrultusunda, kalbin her zaman iyi ve güzel şeylere yönlendirilmesidir. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ وَكُونُواْ مَعَ الصَّادِقِينَ “Ey iman edenler! Allah’a karşı gelmekten sakının ve doğrularla/sadıklarla beraber olun.” (Tevbe, 9/119) ilâhî emri, Allah’ın sadık kullarıyla beraber olmayı ve onların etki dairesi içinde bulunmayı ifade etmektedir. Dünyada doğrularla beraber olmak, cennette de beraber olmayı, yani cennet nimetlerine kavuşmayı sağlayacaktır. (Taberi, Camiu’l-Beyan, Daru’l-Fikr, Beirut 1988, VII/62; M. Hamdi Yazır, a.g.e., IV/2644) Evrende gerek fizikî bakımından, gerekse ruhî bakımından bir aynîleşme durumu söz konusudur. Meselâ bir bardak çay içine atılan şeker, çayın her tarafına eşit oranda yayılarak homojen bir karışım hâline gelir. Bu, Allah’ın kâinattaki değişmez yasasıdır. Beşerî hayatı da bu etkileşim aynen geçerlidir ve bunu sağlayan temel araç sevgidir. Nefret ise oluşacak bu etkileşimi engeller. Bu nedenle her türlü ahlâkî güzelliklerin kaynağı durumundaki Allah’ın elçileri ve onların takipçileriyle beraber olmak, insan gönlünün ve ruhunun bu güzelliklere meyletmesinin ve onları benimsemesinin en önemli nedenidir. Esasında insan doğasındaki mevcut eğilimlerden biri de, taklit etme hissidir. Bir çocuk, başlangıçta bütün tavır ve davranışlarını bu duyguya ile düzenler. Bu eğilim ileri yaşlarda azalsa da hayat boyu -az ya da çok- devam eder. Bu bakımından doğruluk ve dürüstük gibi tüm ahlâkî güzelliklerle bezenmiş insanlarla beraber olanlar, her zaman bu erdemleri taklit etme hissini içlerinde taşıyacaklardır. Nitekim geçmiş cahiliye insanı olan sahabе, eşsiz bir örnek olan Hz. Peygamber (s.a.s.)’e karşı hissétikleri bu duyguya ile zirveleşerek insanlığın övünç kaynağı olmuşlardır. Doğruluğun ve her türlü güzelliğin en güzel örneği olan (Mümtehine, 6) Sevgili Peygamberimizin sohbet meclisinde bulunan sahabenin, cahiliye devrinin merhametsiz, vicdansız, kız çocuklarını diri diri toprağa gömecek kadar katılışabilen kalpleri erimiş, aynı siluet içinde bu defa gözü-gönlü yaşılı siddikler, adalet ve haya timsali insanlar ortaya çükmiştir. Evrensel ahlâk anlayışında olduğu gibi, İslâm ahlâkında da doğruluk ve dürüstük, insan onurunun ve sağlıklı bir toplum yapısının vazgeçilmez şartlarından biri olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla doğruluk, gerek fert, gerekse toplum için zorunlu olan ahlâkî niteliklerin tamamını kendinde toplar. Karı-koca arasında sadakat duygusu mutlaka olmalıdır. Hem günlük çalışma

ortamındaki gümüşleri accedil;isinden, hem de iffetlerini koruma aaccen;isinden birbirlerine tam bir güm;ven vermelidirler. Bu duuml;ruuml;stluuml;k ve güm;ven sayesinde, “eşlerin huzur bulmaları, birbirine ısnamaları, meyledip üfet etmeleri, sevgi ve merhamet” geraccen;eklesecektir. Doğruluğun Dışa Yansımı Kur'an-ı Kerim'sinde ilk sūcire;resinde “Bizi dosdoğru yola ilet!” (Fatiha, 6) ayetinde ifade edilen yol, en geniş anlamıyla Kur'an'ın çizdiği yol ve bu doğrultuda yaşayan Allah elaccen;ilerinin ve salih kimselerin yoludur. Dolayısıyla Muuml;sluuml;man, bir güm;nde kıldığı namazın her bir rekacirc;tında Allah'tan dosdoğru yol üzerinde kalmayı, doğru olmayı arzulamaktadır. (Tefsir İbn Kesir, Daru'l-Fikr, Beyrut 1981, I/28, 29; Fahreddin Razi, et-Tefsir’l-Kebir, I/188, 256-257) Allah'tan geldiği kesin olarak bilinen doğruları kabul edip onaylayan muuml;min kişinin en belirgin özelliği, kendisinin de sadık ve güm;venilir olmasıdır. Bu anlam “muuml;min” kelimesinin iaccen; yapısında zaten mevcuttur. Dolayısıyla kendisine güm;venilmeyen bir muuml;min duuml;şuuml;nuuml;lemez. Zira bu kelimenin bir anlamı da “güm;venlikte kılan, güm;ven veren” dir. Güm;venilmezlik ise muuml;nafıkların en belirgin özelliğidir. (Buhari, İman, 24; Muuml;slim, İman, 107-108; Tirmizi, İman, 20) Toplum fertlerinin birbirleriyle ilişkileri doğruluk ve duuml;ruuml;stluuml;k gibi evrensel ahlacirc;kî ilkeler ve erdemler accedil;eraccen;evesinde şekillendiğinde, Hz. Peygamber (s.a.s)’in uyarısındaki bu güm;vensizlik ortamı giderilmiş ve ideal bir toplum örneği ortaya konmuş olur. Bu ortamın sağlanması iaccen;in, toplumun en kuuml;çük yapı taşı olan aile fertlerinin -başa eşler olmak üzere- duuml;ruuml;stluuml;k ve güm;venilirliği kendilerine ilke edinmeleri gereklidir. Bu bakımından kari-koca arasında sadakat duygusu mutlaka olmalıdır. Hem guuml;nluuml;k çalışma ortamındaki güm;revleri aaccen;isinden, hem de iffetlerini koruma aaccen;isinden birbirlerine tam bir güm;ven vermelidirler. Bu duuml;ruuml;stluuml;k ve güm;ven sayesinde, ayette (Rum, 21) işaret edilen “eşlerin huzur bulmaları, birbirine ısnamaları, meyledip üfet etmeleri, sevgi ve merhamet” geraccen;eklesecektir. (Ayetin yorumu iaccen;in bkz. M. Hamdi Yazır, Kur'an Dili, İst. 1979, 6/3811) Aksi durumda, bir yuvada iğreti duran eşler ve problemli nesillerin doldurduğu, güm;ven ve sevgiden yoksun bir toplum kaaccen;inilmaz olacaktır.

  Not: Altınoluk Şubat 2000 Fahrettin Yıldız; Diyanet Aylık Dergi (Sayı:162) Zafer Koaccen;, Makalelerinden istifade edilmiştir. Recep Toraman

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)